

Undervisningsministeriet
Den 11. april 2007

Notat om høringssvarene til lovforslag nr. L 196 af 28. marts 2007 om ungdomsuddannelse for unge med særlig behov

I. Baggrund

Et udkast til lovforslaget blev den 16. marts 2007 sendt i høring. Det fremgik af høringsbrevet, at eventuelle høringssvar, som fremkommer efter lovforslaget fremsættelse, vil blive fremsendt til Folketingets Uddannelsesudvalg.

Udkastet til lovforslaget er offentliggjort på Høringsportalen.

Der er pr. 11. april 2007 modtaget 33 høringssvar fra myndigheder, organisationer og private personer. Bilag 1 indeholder en fortegnelse over, hvilke myndigheder, organisationer og private personer der har afgivet høringssvar.

Nedenfor redegøres for hovedindholdet af høringssvarene i relation til det fremsatte lovforslag og de i høringssvarene indeholdte forslag til ændringer. Der kan i øvrigt henvises til de enkelte høringssvar, der er sendt til Folketingets Uddannelsesudvalg sammen med dette notat.

II. Generelt

Mange høringssvar giver udtryk for tilfredshed med, at alle unge med lovforslaget sikres en ungdomsuddannelse. Der er dog følgende generelle bemærkninger til lovforslaget:

1. Statslig finansiering af ungdomsuddannelsen

Center for Ligebehandling af Handicappede, Danmarks Lærerforening, De Samvirkende Invalideorganisationer, Det Centrale Handicapråd, Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler, Landsforeningen LEV og Landsforeningen Ligeværd finder, at ungdomsuddannelsen burde finansieres på samme måde som de øvrige ungdomsuddannelser gennem statsligt taxametertilskud.

Bemærkninger:

Ved en statslig model vil ungdomsuddannelsen skulle gives af institutioner, der modtager aktivitetsbetingede tilskud fra staten, således som det kendes fra fx erhvervsuddannelsesområdet.

Modellen forudsætter nogenlunde ensartede tilbud, der kan prisfastsættes og afgrænses i tid, således at der kan registreres en årselevaktivitet som grundlag for tilskudsbetalingerne til institutionerne. Det er vurderet, at en sådan ordning ikke vil kunne sikre de unge et individuelt uddannelsesforløb, idet de unges behov for støtte er meget forskelligartet.

De tidligere amtskommunale ungdomsuddannelsesforløb, der er blevet drevet efter lov om specialundervisning for voksne, drives efter kommunalreformens ikrafttræden pr. 1. januar 2007 af kommunerne på de tidligere amtskommunale uddannelsesinstitutioner. Det er således kommunerne, der i dag har ansvaret for ungdomsuddannelsesforløbene.

I modsætning til taxametermodellen er der ved en kommunal model en sammenhæng mellem finansieringen og ansvaret for uddannelsesstilbuddet.

Under henvisning til foranstående giver de indkomne forslag ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2. Ungdomsuddannelsen bør være SU-berettiget

Center for Ligebehandling af Handicappede, Danmarks Lærerforening, Det Centrale Handicapråd, Folkehøjskolernes Forening i Danmark og Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler foreslår, at ungdomsuddannelsen skal gøres SU-berettiget.

Bemærkninger:

Det har været forudsat, at unge, der deltager i ungdomsuddannelsen, bevarer deres hidtidige forsørgelsesgrundlag. Uddannelserne kan blandt andet gives til førtidspensionister og i nogle tilfælde vil den kunne gives som led i revalidering, såfremt betingelserne for revalidering i øvrigt er opfyldt.

Det vil blive foreslået, at der indsættes en bemærkning herom i betænkningen til lovforslaget.

3. De økonomiske bemærkninger i lovforslaget

Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, Forstandersamrådet ved den Tidligere Amtskommunale Specialundervisning for Voksne, KL og Lederforsamlingen - Ungdommens Uddannelsesvejledning finder, at der er afsat for få midler til en forsvarlig gennemførelse af ungdomsuddannelsen. Der bliver især peget på, at budgetforudsætningen om i gennemsnit en holdstørrelse på 6 elever pr. hold ikke er realistisk.

Bemærkninger:

Der henvises til vedlagte notat om de økonomiske bemærkninger i lovforslag nr. L 196 af 28. marts 2007 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (bilag 2).

Som det fremgår af bemærkninger til lovforslaget, vil der snarest blive indledt forhandlinger med de kommunale parter om lovforslagets reguleringsmæssige følger.

III. Bemærkninger til enkelte paragraffer i lovforslaget

Orientering om ungdomsuddannelsen, § 1, stk. 3

De Samvirkende Invalideorganisationer og Danmarks Lærerforening foreslår, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at unge, der har forladt folkeskolen, bliver orienteret om ungdomsuddannelsesstilbuddet.

Bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at kommunalbestyrelsen i fortsættelse af den orientering, der er givet i folkeskolen m.v., har en særlig oplysningsforpligtelse over for de unge, der kan falde inden for målgruppen af denne lov. Orienteringen skal gives i forbindelse med, at den unge afslutter

undervisningen i folkeskolen m.v. Der er dog intet til hinder for, at orienteringen også kan gives efter afslutningen af undervisningen i folkeskolen m.v.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af lovforslaget.

Tilbuddet om en ungdomsuddannelse, § 2, stk. 2

Dansk Blindesamfund og Danske Regioner foreslår, at ungdomsuddannelsen skal kunne tilbydes af regionsrådet på de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningsinstitutioner. Dansk Blinde-samfund foreslår desuden, at ungdomsuddannelsen skal kunne indrettes i kostskoleform.

Bemærkninger:

Efter lovforslaget har regionsrådet ikke mulighed for at tilbyde unge en ungdomsuddannelse efter denne lov. Kommunalbestyrelsen kan dog efter aftale med regionsrådet overlade tilrettelæggelsen af ungdomsuddannelsen til regionsrådet under forudsætning af, at regionsrådet har oprettet et ungdomsuddannelsstilbud i henhold til lov om specialundervisning for voksne. Efter denne lov skal regionsrådets pladser ved ungdomsuddannelsen fremgå af den årlige rammeaftale mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen.

Det er således muligt efter lovforslaget, at en kommunalbestyrelse kan henvise unge til de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, herunder tilbud i kostskoleform. Kommunerne kan også etablere bo-tilbud i henhold til lov om social service.

Som det fremgår af ovenstående, kan regionsrådene efter lovforslaget ikke tilbyde ungdomsuddannelsen på tilsvarende måde som kommunalbestyrelserne. Denne mulighed har regionsrådene heller ikke efter lov om specialundervisning for voksne.

De fremsatte bemærkninger giver ikke anledning til ændring af lovforslaget.

De aldersmæssige betingelser for at blive optaget på ungdomsuddannelsen, § 2, stk. 3 og 4

Danmarks Lærerforening har spurgt om, hvorvidt unge, der modtager tilbuddet om en ungdomsuddannelse, skal have gennemført og færdiggjort uddannelsen inden det 25 år.

Bemærkninger:

Efter lovforslaget skal den unge have modtaget kommunalbestyrelsens tilbud inden det fyldte 25. år. Ungdomsuddannelsen skal færdiggøres senest 5 år efter, at den unge har modtaget tilbuddet.

Kommunalbestyrelsens afgørelse om den unges optagelse på ungdomsuddannelse, § 3, stk. 1

Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, De Samvirkende Invalideorganisationer, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, KI, Landsforeningen Ligeværld, Produktionsskoleforeningen og Socialpædagogernes Landsforbund peger på, at § 3, stk. 1, er uklart formuleret. Det fremgår blandt andet af KI's høringssvar, at der er skisma mellem § 2 og § 3. I § 2 fremgår det, at den unge har et retskrav på en ungdomsuddannelse. Af § 3 fremgår det, at de unge skal have forudsætninger for at følge uddannelsen med udbytte. Børne- og Kulturchefforeningen foreslår, at der i stedet kommer til at fremgå af § 3, stk. 1, at ungdomsuddannelsen bør tilbydes alle unge, hvor det giver mening.

Bemærkninger:

Det fremgår både af § 2, stk. 1, og § 3, stk. 1, at den unge skal have forudsætninger for at følge uddannelsen med udbytte. Der er derfor ingen modsætning mellem formuleringen i lovforslagets § 2, stk. 1, og § 3, stk. 1.

Vurderingen af, om den unge har forudsætninger for at følge uddannelsen med udbytte, skal blandt andet ske med henblik på at sikre, at den unge, der - eventuelt med udstrakt specialpædagogisk støtte - ville have kunnet gennemføre en kompetencegivende ungdomsuddannelse, ikke tilbydes en ungdomsuddannelse efter denne lov, jf. § 1, stk. 2.

De indkomne bemærkninger til § 3, stk. 1, giver dog anledning til at overveje, om der kan findes en tydeligere formulering af § 3, stk. 1, således at det klart fremgår, at alle udviklingshæmmede unge og andre unge med særlige behov har mulighed for at deltage i en ungdomsuddannelse.

Ungdommens Uddannelsesvejledning, § 3, stk. 2, og § 4, stk. 2 og 3

Center for Ligebehandling af Handicappede, De Samvirkende Invalideorganisationer, Det Centrale Handicapråd, KI, Landsforeningen LEV, Landsforeningen Ligeværd og Socialpædagogernes Landsforbund peger på vigtigheder af, at vejlederne i Ungdommens Uddannelsesvejledning får den fornødne uddannelse til at varetage opgaverne i forbindelse med ungdomsuddannelsen.

Bemærkninger:

Efter de gældende regler i lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv skal Ungdommens Uddannelsesvejledning sørge for, at den unge og forældrene orienteres om ungdomsuddannelsen, medens den unge går i folkeskolen, herunder i specialklasser og specialskoler.

Det fremgår af desuden af vejledningsbekendtgørelsen, at vejledningens indhold, tilrettelæggelse og tidsmæssige placering afpasses efter den enkeltes behov med vægt på unge, der på grund af personlige forudsætninger, fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, etnisk baggrund eller andre forhold, har et særligt behov for vejledning.

Ungdommens Uddannelsesvejledning har derfor allerede i folkeskolen haft kontakt med de unge, der skal tilbydes en ungdomsuddannelse efter denne lov.

Efter lovforslagets § 3, stk. 2, 2. pkt., har Ungdommens Uddannelsesvejledning mulighed for at indhente oplysninger fra særlige sagkyndige, herunder udtalelser fra pædagogisk-psykologisk rådgivning og skoler, hvor den unge har været optaget.

Hvis der i forbindelse med gennemførelsen af ungdomsuddannelsen skulle vise sig et særligt behov for efteruddannelse inden for specialpædagogiske områder, er der mulighed herfor på CVU'erne, hvor der blandt andet i diplomuddannelserne er mulighed for specialisering.

Henvisning til kurser, der svarer til folkeskolens 8., 9. og 10. klassetrin, § 4, stk. 2

Institut for Menneskerettigheder foreslår, at der gives mulighed for, at unge efter anmodning for den unge og forældrene kan henvises til kurser, der svarer til folkeskolens 8., 9. og 10. klassetrin. Instituttet henviser til bemærkningerne til lovforslaget, hvoraf det fremgår, at "For så vidt angår efterskolerne kan henvisningen af den unge kun ske til kurser og lignende, der er på ungdomsuddannelsesniveau. Henvisningen kan således ikke ske til kurser og lignende, der svarer til folkeskolens 8., 9. og 10. klassetrin. Det samme gælder henvisning af unge til husholdningsskoler og håndarbejdsskoler for så vidt angår 10. klassetrin."

Bemærkninger:

Ungdomsuddannelsen skal ikke blot være en videreførelse af undervisningen i folkeskolen, men udgøre et springbræt til voksentilværelsen, hvor den unge kan udvikles med henblik på en så selvstændig voksentilværelse som mulig.

Dette er ikke til hinder for, at unge, der fx har manglende kundskaber i dansk, kan henvises til dansk-kurser på ungdomsskoleniveau, som et led i ungdomsuddannelsen.

Henvi sning til et tilbud på statsligt finansierede uddannelser, § 4, stk. 2

Folkehøjskolernes Forening i Danmark ønsker det præciseret, hvornår kommunalbestyrelsen skal afholde udgifterne ved henvi sning af unge til tilbud på statsligt finansierede uddannelser.

Bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at kommunalbestyrelsen ved henvi sning til tilbud på statsligt finansierede uddannelser vil skulle afholde udgifter til særligt tilrettelagte forløb, supplerende undervisningstilbud m.v., som ikke finansieres af de ordinære statslige taxameter tilskud og eventuelt særlige tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk støtte m.v.

Kommunalbestyrelsen skal derfor afholde alle uddannelsesudgifter ved henvi sningen, medmindre udgifterne finansieres af de ordinære statslige taxameter tilskud og de særlige tilskud til specialundervisning.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af lovforslaget.

Henvi sning til ungdomsskoler, § 4, stk. 2, 3. pkt.

Børne- og Kulturchefforeningen, Ungdomsskolernes Udviklingscenter og Landforeningen af Ungdomsskoleledere foreslår, at den kommunale ungdomsskole nævnes som en af de skoleformer, der kan indgå som et element i uddannelsesplanen.

Bemærkninger:

Efter de gældende regler skal den kommunale ungdomsskole tilbyde almen fritidsundervisning, undervisning i enkelte fag som kan afsluttes med folkeskolens afgangsprøve eller folkeskolens 10. klasseprøve, specialundervisning for unge med fysiske eller psykiske handicap og særligt tilrettelagt undervisning for udlændinge i dansk sprog, dansk kultur og danske samfundsforhold.

Den kommunale ungdomsskole tilbyder derfor normalt ikke kurser og lignende, der er på ungdomsuddannelsesniveau. Hvis en ungdomsskole har sådanne kurser, er der intet til hinder for, at der kan ske henvi sning til ungdomsskolen, jf. ordene ”og andre institutioner” i § 4, stk. 2, 3. pkt.

Afklaringsforløbet, § 4, stk. 2

Børne- og Kulturchefforeningen og De Samvirkende Invalideorganisationer er enige i, at uddannelsen indledes med afklaringsforløb på indtil 12 uger, men peger på, at afklaringsforløbet i de fleste tilfælde kan afsluttes hurtigt. Landsforeningen Ligevær d ønsker, at afklaringsforløbet bliver en mulighed, ikke et krav.

Bemærkninger:

Afklaringsforløbet skal afdække den unges ønsker og muligheder for fremtidig uddannelse og beskæftigelse. Med lovforslaget lægges der op til, at varigheden af afklaringsforløbet skal fastsættes efter en konkret vurdering af, i hvilket omfang den unge har behov herfor.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Indholdet af ungdomsuddannelsen, § 5

Landsforeningen LEV ønsker, at der i videst muligt omfang fastsættes krav til undervisningens indhold.

Bemærkninger:

Der er med lovforslaget tale om en rammebeskrivelse af et 3-årigt uddannelsesstilbud, der med hensyn til målsætning og indhold planlægges individuelt i modsætning til kompetencegivende ungdomsuddannelser, hvor der er centralt fastsatte mål og indholdsbeskrivelser.

Grunden til, at lovudkastet ikke lægger op til centralt fastsatte regler for ungdomsuddannelsen, er, at de unges forudsætninger er så forskelligartede, at centralt fastsatte regler ikke ville kunne imødekomme den enkelte unges særlige behov.

Efter lovforslagets § 5, stk. 4, er der mulighed for, at der kan fastsættes nærmere regler om indholdet af undervisningen og de praktiske aktiviteter, hvis der skulle vise sig et behov herfor. Der vil i givet fald kunne fastsættes regler om fag og aktiviteter, herunder bo-undervisning, der fremmer den unges evne til at indgå i sociale sammenhænge m.v.

Praktik i virksomheder og institutioner, § 5, stk. 3

Dansk Arbejdsgiverforening gør opmærksom på, at praktik i virksomheder og institutioner er ulønnet. KL ønsker, at de forsikringsmæssige forhold afklares i forbindelse med praktikken.

Bemærkninger:

Lovforslaget lægger ikke op til, at der skal betales løn i praktikperioden. Der er dog intet til hinder for, at virksomheder og institutioner, i lighed med hvad der er blevet ydet til elever fra de tidligere amtskommunale specialskoler, kan yde en mindre arbejdsudsør til de unge.

De unge vil blive omfattet af statens erstatningsordning under praktikken. Dette vil ske ved en ændring af bekendtgørelse nr. 667 af 28. juni 2005 om statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v.

Andelen af praktiske aktiviteter, herunder praktik, § 6, stk. 2 og 3

Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler ser gerne, at de praktiske aktiviteter, herunder praktikken, kan udgøre en større del af det samlede undervisningstimetalt end 280 timer årligt.

Bemærkninger:

Grunden til, at de praktiske aktiviteter, herunder praktik, højst kan udgøre 280 timer årligt, er et ønske om, at de praktiske aktiviteter ikke må udgøre en for stor del af det samlede uddannelsesforløb. Der er desuden i lovforslagets § 6, stk. 3, indsat en mulighed for at fravige bestemmelsen.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at ændre lovforslaget.

Kompetencepapiret, § 8

De Samvirkende Invalideorganisationer og Socialpædagogernes Landsforbund foreslår, at ordet ”kompetencepapir” ændres til: ”afgangsbevis”. Der bør desuden fastsættes regler for udformning m.v. af

afgangsbeviset. Landsforeningen LEV finder, at der bør gives adgang til statskontrollerede prøver ved afslutningen af uddannelsen.

Bemærkninger:

Efter lovforslaget vil der bliver fastsat regler for udformning og indhold af kompetencepapiret, herunder hvilke elementer der skal indgå i kompetencepapiret. Der findes intet grundlag for at ændre ordet ”kompetencepapir”.

Lovforslaget lægger ikke op til, at ungdomsuddannelsen skal afsluttes med en egentlig prøve.

De nødvendige undervisningsmidler, § 10

KL foreslår, at begrebet ”nødvendige undervisningsmidler” præciseres. KL peger på, at der vil være mange ønsker om særlige undervisningsmidler, herunder ønsker om særlig teknologi og software.

Bemærkninger:

Det beror på en skønsmæssig vurdering, hvad der i det konkrete tilfælde skal forstås ved begrebet ”nødvendige undervisningsmidler”. Ud over almindelige lærebøger kan det også være it-udstyr og lignende, der er nødvendigt for undervisningen.

Der er en tilsvarende bestemmelse i § 4, stk. 2, i lov om specialundervisning for voksne og i § 19, stk. 2, i lov om folkeskolen.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af lovforslaget.

Klageadgangen, § 11

Børne- og Kulturchefforeningen finder det ikke hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen afgørelser om tilbud eller afslag på tilbud om en ungdomsuddannelse samt afgørelser om uddannelsens indhold kan indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. Foreningen peger på, at nævnets kompetence vedrører sager inden for folkeskoleområdet. Landsforeningen Ligeværd ønsker, at klager skal kunne indbringes for en myndighed, der er mere kendt, og som har større beføjelser end Klagenævnet for vidtgående specialundervisning.

Bemærkninger:

Med kommunalreformen er der tillagt Klagenævnet kompetence til at afgøre sager om retlige spørgsmål om lov om specialundervisning for voksne. Det er derfor i dag muligt at indbringe sager for nævnet om de ungdomsuddannelsesforløb, der drives i henhold til lov om specialundervisning for voksne. Med lovforslaget udvides nævnets kompetence til at behandle kommunalbestyrelsens afgørelser om tilbud og afslag på tilbud om en ungdomsuddannelse. Desuden kan kommunalbestyrelsens afgørelser om indholdet af ungdomsuddannelsen indbringes for nævnet.

Bemærkningerne ikke anledning til ændring af lovforslaget.

Indhentelse af oplysninger til varetagelse af blandt andet lovgivnings- og vejledningsfunktioner, § 12

Datatilsynet anbefaler, at det tydeliggøres i lovforslaget, om der skal indhentes personoplysninger, som er omfattet af persondataloven.

Bemærkninger:

Med bestemmelsen sigtes der navnlig på oplysninger, som er nødvendige i forbindelse med den påtænkte revision af loven i folketingsåret 2011-2012. Der skal herved henvises til lovforslagets § 16. Der skal desuden henvises til bemærkningerne til § 16, hvorefter det fremgår, at ungdomsuddannelsen skal evalueres løbende.

De oplysninger, der vil blive indhentet, vil normalt være statistiske oplysninger og ikke personoplysninger, der er omfattet af persondataloven. Hvis der indhentes personoplysninger, vil persondataloven naturligvis blive overholdt.

Lovens ikrafttræden, § 14

Børne- og Kulturchefforeningen finder det usikkert, om Ungdommens Uddannelsesvejledning kan nå at udarbejde uddannelsesplaner m.v. inden den 1. august 2007. KL opfordrer til, at ikrafttrædelsen udskydes på grund af den omlægning af indsatsen, der skal ske i kommunerne

Bemærkninger:

Efter lov om specialundervisning for voksne tilbydes der i dag ungdomsuddannelsesforløb til unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov. Ungdomsuddannelsen er derfor ikke en ny uddannelse, men der bliver fastere rammer for fremgangsmåden ved optagelsen på ungdomsuddannelsen samt for indholdet og omfanget af ungdomsuddannelsen.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af ikrafttrædelsesdatoen.

Overgangsbestemmelsen, § 15, stk. 2

Institut for Menneskerettigheder foreslår, at unge under 25 år, der har afbrudt en ungdomsuddannelse efter lov om specialundervisning for voksne, før lovens ikrafttræden, også skal have et tilbud om en ungdomsuddannelse.

Bemærkninger:

Det fremgår af lovforslaget, at det kun er unge, der pr. 31. juli 2007 deltager i et uafsluttet ungdomsuddannelsesforløb i henhold til specialundervisning for voksne, som skal have et tilbud om en ungdomsuddannelse. Ungdomsuddannelsen afkortes dog med den periode, hvor den pågældende har deltaget i ungdomsuddannelsesforløbet i henhold til lov om specialundervisning for voksne.

Unge, der har afbrudt ungdomsuddannelsesforløbet før den 31. juli 2007, vil derfor ikke skulle tilbydes en ungdomsuddannelse.

Forslaget giver ikke anledning til ændring af overgangsbestemmelsen.